

TABL. 3. STRUKTURA ZGŁOSZONYCH DO ZAGOSPODAROWANIA ZAPASÓW ZBĘDNYCH WEDŁUG WIELKOŚCI UJAWNIONYCH ZAPASÓW

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym		
		50-200 mln zł	200-500 mln zł	powyżej 500 mln zł
w %				
Ogółem	100,0	42,3	27,5	4,7
w tym resorty:				
Górnictwa i energetyki . . .	100,0	73,3	—	—
Przemysłu ciężkiego	100,0	38,7	29,7	30,0
Przemysłu maszynowego . . .	100,0	20,6	75,9	—
Przemysłu lekkiego	100,0	78,2	—	—
Budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych . . .	100,0	60,5	—	—
Komunikacji	100,0	47,5	41,0	—
Handlu wewnętrznego i usług	100,0	14,4	—	—

Wśród zapasów zbędnych zgłoszonych do zagospodarowania w ramach akcji deprecjacji 83,1% stanowiły materiały, 1,6% przedmioty nietrwałe w użytkowaniu, 5,0% produkcja w toku oraz 9,3% wyroby gotowe i towary.

Jak już zaznaczono wyżej, więcej niż połowa zgłoszonych do zagospodarowania zapasów zbędnych znajdowała się w 7 (wymienionych w tabl. 3) resortach. Udział ich w poszczególnych grupach rodzajowych zapasów przedstawiał się następująco: w grupie materiały wynosił 52,5%, w grupie produkcja nie zakończona — 69,3% oraz w grupie wyroby gotowe i towary — 52,8%.

Z ogólnej wartości zagospodarowanych w ramach akcji deprecjacji zapasów zbędnych 24,4% sprzedano, 18,1% zużyto na potrzeby własne, 52,1% przeznaczono na surowiec wtórny, 5,4% — na pozostałe rodzaje zagospodarowania. Największą wartość zapasów zbędnych przeznaczono na surowiec wtórny w resortach:

górnictwa i energetyki, przemysłu ciężkiego, przemysłu maszynowego, budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych oraz komunikacji. Łączny udział zapasów występujących w wymienionych resortach w ogólnej wartości zapasów przeznaczonych na surowiec wtórny wyniósł 76,4%.

Wynik zagospodarowania zapasów zdeprecjonowanych

Dochód netto z zagospodarowania zapasów zdeprecjonowanych wyniósł 40,2% wartości zagospodarowanych zapasów zdeprecjonowanych. Wynikiem końcowym zagospodarowania była strata, stanowiąca 59,8% wartości zapasów zagospodarowanych. Największe stosunkowo straty, mające zasadniczy wpływ na wynik końcowy zagospodarowania zapasów zdeprecjonowanych, poniosły resorty: górnictwa i energetyki (strata 65,2%), przemysłu ciężkiego (strata 60,6%), przemysłu maszynowego (strata 65,0%), budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych (strata 65,6%) oraz komunikacji (strata 61,3%).

W myśl decyzji nr 93/71 Prezydium Rządu straty poniesione przez przedsiębiorstwa w wyniku deprecjacji nie obciążały bieżącej działalności przedsiębiorstw. W 96,4% zlikwidowano je poprzez zmniejszenie funduszu statutowego przedsiębiorstw, a tylko 3,6% spisano na straty przedsiębiorstw.

W wyniku poniesionych strat w wielu resortach gospodarczych wystąpił niedobór funduszu statutowego w obrocie. Najpoważniejszy niedobór funduszu statutowego w obrocie miał miejsce w resorcie budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych oraz przemysłu ciężkiego. Wyrównanie niedoboru funduszu statutowego w obrocie nastąpiło poprzez zmniejszenie funduszu rezerwowego (65,3%) oraz dotacje budżetowe (34,7%).

Z przydzielonych dotacji budżetowych 84,4% otrzymały resorty: budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, rolnictwa oraz komunikacji.

Jadwiga Grzędzielska

Rozwój telefonii w Polsce

Poważne zniszczenia i dewastacje urządzeń w okresie okupacji i w czasie działań wojennych wytworzyły niekorzystną bazę wyjściową do odbudowy i rozbudowy urządzeń telefonii w Polsce Ludowej. W okresie drugiej wojny światowej zniszczonych zostało około 40% linii telefonicznych oraz 80% central telefonicznych, przy czym centrale w większych miastach, jak Warszawa, Wrocław, Poznań, Szczecin, Gdańsk, Gdynia, Olsztyn zostały zniszczone całkowicie lub wywiezione przez okupanta.

Szybka odbudowa i dynamiczny rozwój gospodarki narodowej powodują stale wzrastające zapotrzebowanie na usługi telefonii. Dzięki poważnym nakładom inwestycyjnym oraz ofiarnej pracy pracowników resortu łączności w okresie minionych 28 lat nastąpiła nie tylko odbudowa zniszczeń, ale i intensywna rozbudowa telefonicznej sieci miejscowej i międzymiastowej.

TABL. 1. ŚRODKI ŁĄCZNOŚCI TELEFONII MIEJSCOWEJ STAN W DNIU 31 XII

Wyszczególnienie	1955	1960	1965	1970	1971	1972		
	w liczbach bezwzględnych						1960 = 100	1970 = 100
Aparaty telefoniczne podłączone do sieci publicznej w tys.	475,0	881,4	1294,0	1867,1	1970,9	2087,0	236,8	111,8
Rozmównice publiczne	7600	8970	10367	12547	13157	14296	159,4	113,9
w tym kabiny uliczne		1191	1699	2072	2209	2323	195,0	112,1
Telefoniczne sieci miejscowe w tys. km-par	1137,6	1585,3	2060,7	2790,3	2967,1	3120,5	196,8	111,8
w tym sieci kablowe w tys. km-par	1006,3	1416,6	1858,1	2539,6	2703,6	2839,9	200,5	111,8

Jednocześnie ze wzrostem telefonicznej sieci abonenckiej wzrasta szybko, zwłaszcza w dużych ośrodkach miejskich, liczba rozmównic publicznych, która

TELEFONIA MIEJSCOWA

Ogólna długość telefonicznej sieci miejscowej wynosiła na koniec 1972 r. 3120,5 tys. km-torów, co oznacza przeszło 3,5-krotny wzrost w stosunku do stanu w 1950 r. Sieć kablowa zwiększyła się w stosunku do stanu w 1950 r. blisko czterokrotnie.

Liczba telefonicznych central abonenckich wzrosła z 13,6 tys. w 1960 r. do 23,4 tys. w 1972 r. W ogólnej liczbie central abonenckich 35,7% w 1972 r. stanowiły centrale automatyczne.

W końcu 1972 r. liczba aparatów telefonicznych mających połączenie z publiczną siecią telefoniczną Polskiej Poczty, Telegrafu i Telefonu w przeliczeniu na 100 ludności wynosiła 6,29, tj. blisko sześciokrotnie więcej niż w 1950 r. i ponad dwukrotnie więcej niż w 1960 r.

w końcu 1972 r. wyniosła 14,3 tys. a więc przeszło 1,5 razy więcej niż w 1960 r. i blisko 4 razy więcej niż w 1950 r.

W wyniku rozbudowy telefonicznych sieci miejscowych, central telefonicznych oraz stale rosnącego zapotrzebowania społecznego systematycznie wzrastała liczba abonentów telefonicznych.

Szczególnie poważny wzrost liczby abonentów telefonicznych nastąpił od 1960 r. W latach 1950—1960 przyłączono bowiem do telefonicznej sieci miejscowej 368,6 tys. abonentów, a w latach 1960—1970 — 582,4 tys., czyli o 58,0% więcej niż w poprzednim 10-leciu.

TABL. 2. ABONENCI TELEFONICZNI
STAN W DNIU 31 XII

Lata	W tysiącach	1950 = 100	1960 = 100	Na 100 ludności
1946	118,1	60,9	22,1	0,50
1950	194,0	100,0	36,2	0,77
1955	338,0	174,2	63,2	1,24
1960	535,2	275,9	100,0	1,79
1961	585,0	301,5	109,3	1,94
1962	636,1	327,9	118,9	2,09
1963	675,5	348,2	126,2	2,18
1964	737,7	380,3	137,8	2,35
1965	783,5	403,9	146,4	2,48
1966	838,0	432,0	156,6	2,63
1967	898,9	463,4	168,0	2,79
1968	957,7	493,7	178,9	2,95
1969	1013,9	522,6	189,4	3,10
1970	1070,0	551,5	200,0	3,28
1971	1130,5	582,7	211,2	3,44
1972	1200,3	618,7	224,3	3,62

Z ogólnej liczby abonentów telefonicznych w końcu 1972 r. przypadało na abonentów telefonicznych w miastach 87,8% i na abonentów na wsi — 12,2%.

Do 1960 r. przeszło połowę ogólnej liczby abonentów stanowiły przedsiębiorstwa i instytucje państwowe. Wyraźna zmiana następuje od 1965 r., kiedy liczba abonentów telefonicznych, mających aparaty telefoniczne w mieszkaniach prywatnych wzrasta systematycznie, a stopniowo zmniejsza się liczba aparatów w przedsiębiorstwach i instytucjach państwowych.

Kształtowanie się udziału poszczególnych grup abonentów w ogólnej ich liczbie w latach 1955—1972 ilustrują dane w tabl. 3.

TABL. 3. STRUKTURA ABONENTÓW TELEFONICZNYCH
WEDŁUG RODZAJÓW

Wyszczególnienie	1955	1960	1965	1970	1971	1972
	w odsetkach					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zakłady pracy:						
uspołecznione	73,7	53,7	46,6	41,8	41,2	40,4
prywatne		3,7	2,4	2,2	2,1	2,0
Osoby prywatne	20,5	40,8	49,5	54,7	55,4	56,3
Łąca w rozmównicach publicznych	5,8	1,8	1,5	1,3	1,3	1,3

Cechą charakterystyczną telefonicznego ruchu miejscowego był systematyczny rozwój jego automatyzacji. Stopień zautomatyzowania central miejscowych wzrósł z 68,4% w 1960 r. do 76,2% w 1965 r. i około 84% w 1972 r., a liczba aparatów telefonicznych podłączonych do central automatycznych w ramach sieci miejscowej osiągnęła w 1972 r. 85,4% ogólnej liczby aparatów telefonicznych podłączonych do tych sieci.

W ramach prowadzonej akcji telefonizacji wsi liczba stelefonizowanych sołectw zwiększyła się z 22,2 tys. w 1965 r., tj. 54,4% ogółu sołectw do 33,4 tys. w 1972 r., co stanowi 83,5% ogólnej ich liczby. Na terenie 5 województw, a mianowicie: opolskiego, wrocławskiego, zielonogórskiego, szczecińskiego i koszalińskiego akcja telefonizacji sołectw została całkowicie zakończona.

Mimo tych osiągnięć potrzeby społeczne na przyłączenie abonentów telefonicznych nie są zaspokajane, ponieważ wzrastające zapotrzebowanie na telefony, wyprzedza dotychczas realne możliwości techniczne w tej dziedzinie.

Stopień stelefonizowania w Polsce jest nadal stosunkowo niski w porównaniu ze stopniem stelefonizowania w innych krajach oraz w porównaniu ze średnią światową, która w 1970 r. wyniosła 7,4 aparatu na 100 ludności, natomiast w Polsce — 5,7 aparatu.

Choć telefon staje się coraz bardziej niezbędnym przedmiotem codziennego użytku, to w perspektywie najbliższych lat sytuacja w tej dziedzinie nie zmieni się radykalnie. W 1973 r. przewiduje się przyłączenie do sieci około 65 tys. abonentów, a liczba podań o instalację telefonów na koniec 1972 r. wyniosła około 443 tys., w tym w m. st. Warszawie 92,8 tys. podań.

TELEFONIA MIĘDZYMIASTOWA

Niezależnie od rozwoju telefonii miejscowej w okresie 28 lat nastąpił również znaczny rozwój telefonii międzymiastowej. Było to możliwe dzięki odbudowie i rozbudowie węzłów telekomunikacyjnych oraz modernizacji istniejących sieci i wdrażaniu do eksploatacji nowoczesnych urządzeń opartych na systemach telefonii nośnej. Rok 1960 zapoczątkował automatyzację telefonicznego ruchu międzymiastowego. Do końca 1968 r. zautomatyzowanych zostało 59 kierunków telefonicznej sieci międzymiastowej. Na początku zaś 1969 r. uruchomiono automatyczne połączenia międzynarodowe Warszawa-Berlin, Berlin-Warszawa, Warszawa-Praha. W 1970 r. przybyło nowe połączenia Praha-Warszawa, Warszawa-Moskwa, Moskwa-Warszawa.

Według stanu na koniec 1972 r. ruch automatyczny całodobowy wprowadzony był w 176 relacjach, w tym w 6 międzynarodowych i 44 międzywojewódzkich.

Rozwój telefonii międzymiastowej charakteryzuje między innymi liczba wychodzących rozmów międzymiastowych, których wzrost kształtuje się następująco:

TABL. 4. TELEFONICZNE ROZMOWY MIĘDZYMIASTOWE

Wyszczególnienie	1950	1955	1960	1965	1970	1971	1972		
	w milionach						1965 =	1970 =	
							-100	-100	
Ogółem	47,0	97,0	108,8	224,7	433,9	471,5	488,5	217,4	112,6
W ruchu automatycznym ^a	—	—	—	92,9	273,4	307,2	318,1	342,4	116,3
W ruchu ręcznym i półautomatycznym	47,0	97,0	108,8	131,8	160,5	164,3	170,4	129,3	106,2

^a Dane szacunkowe Min. Łączności.

PROGNOZY ROZWOJU TELEFONII

Do końca 1975 r. liczba aparatów telefonicznych na 100 ludności w skali ogólnokrajowej powinna wynieść 7,13 aparatu, czyli w stosunku do stanu w 1970 r. więcej o 24,4%. Oznacza to jednocześnie przyłączenie do sieci miejscowej około 320 tys. abonentów telefonicznych, w tym objęcie łącznością telefoniczną wszystkich sołectw. Według prognoz Komisji Planowania przy RM w 1985 r. powinniśmy osiągnąć 18 aparatów na 100 ludności, wyrównując w ten sposób średni wskaźnik światowy. Jednak nawet i wtedy nie zostaną w pełni zaspokojone potrzeby krajowe.

W ślad za rozwojem telefonii miejscowej następować będzie dalsza automatyzacja telefonicznego ruchu międzymiastowego. Po rozbudowie centrali międzymiastowej w Warszawie przewiduje się, że do końca 1975 r. automatyczne połączenia międzynarodowe zostaną wprowadzone w dalszych 8 relacjach, a mianowicie: z Sofią, Budapesztem, Londynem, Sztokholmem, Frankfurtem oraz z miastami Francji, Włoch i Austrii. Ponadto nastąpi rozszerzenie ruchu automatycznego międzynarodowego do Polski, a mianowicie: abonentów wymienionych krajów będą mogli uzyskać bezpośrednio połączenia z abonentami Warszawy oraz prawie wszystkich miast wojewódzkich.

Obok automatyzacji zagranicznych połączeń telefonicznych nastąpi dalsza automatyzacja krajowego ruchu telefonicznego wewnątrzwojewódzkiego. Zgodnie z zamierzeniami resortu łączności do końca pięciolatki większe miasta powiatowe będą miały połączenia automatyczne ze swoimi miastami wojewódzkimi.